

RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA SAGLABĀŠANAS UN ATTĪSTĪBAS PADOME

2011. gada 16. februārī

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā (VKPAI) Rīgā, Pils ielā 22 – 105

156. sēdes PROTOKOLS

Sēdē piedalās: Padomes locekļi: J.Asaris, J.Dambis, A. Kronbergs, G.Princis, I.Urtāne, V.Valgums, J.Zilgalvis
Konsultanti:
V.Cielava – jurists
V. Brūzis - Rīgas pilsētas būvvalde
U.Bratuškins – RTU Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultāte
A.Kušķis – Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pārstāvis
J.Dripe – Rīgas pilsētas Arhitekta birojs
Projektu pārstāvji:
D.Zalāne – D.Zalānes projektu birojs
J.Poga - Arhitekta J.Pogas birojs
K.Plūme – Rīgas nami
A.Kamerāde-Bodrova – Rīgas nami
S.Ņikiforovs – Arhitektūras birojs „Nams”

Sēdi vada: A.Kronbergs

Sēdi protokolē: K.Kukaine

Sēdi atklāj: 15.00

1.

Padomes 156. sēdes darba kārtība (Pielikums nr. 1.)

Padome apstiprina darba kārtību.

J.Dambis lūdz iekļaut informatīvu jautājumu par Augstākās tiesas senāta lēmumu attiecībā uz ēku kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa noteikšanas metodiku.

2.

Padomes 157. sēde un tās darba kārtība

---

157. sēdi sasaukt 2011.gada 2.martā plkst. 15.00; 158.sēdi sasaukt 2011.gada 16.martā plkst. 15.00

3.

Augstākās tiesas senāta lēmumu attiecībā uz ēku kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa noteikšanas metodiku.

J.Dambis informē par Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā saņemto Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 09.02.2011.spiedumu lietā Nr.SKA-80/2011, kur noraidīts personas prasījums atcelt Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas lēmumu, ar kuru divām ēkām Rīgā, Dzirnau ielā 153/155 Rīgas vēsturiskā centra aizsardzības zonā noteikts kultūrvēsturiski vērtīgu ēku līmenis. Ēku īpašnieki apstrīdēja metodiku kā tādu, un pārsūdzēšanas process ilga divus gadus. Tiesas

spriedums, kurā atzīts, ka izveidotā procesuālā kārtība ir piemērota un var nodrošināt iestādes veiktā novērtējuma profesionalitāti un objektivitāti, ir svarīgs, jo uzskatāms par zināmu precedentu.

J.Dambis iepazīstina ar sprieduma saturu. Vērtīgi, ka metode ir izvērtēta no tiesiskā aspekta, un izvilumus no sprieduma varam izmantot praksē.

V.Brūzis lūdz sprieduma tekstu nosūtīt arī padomes locekļiem.

J.Poga atzīmē, ka nepieciešams seminārs profesionāļiem, lai izskaidrotu ēku kultūrvēsturiskās vērtības līmeņu noteikšanas nepieciešamību.

J.Dambis informē, ka izvilumi būs publicēti arī VKPAI mājas lapā.

Nolemts sprieduma tekstu izsūtīt visiem Padomes locekļiem.

4.

Lasītavas pagaidu telpas izbūve Rīgas 3.ģimnāzijā Grēcinieku ielā 10.

Projektētājs un iesniedzējs: SIA „Arhitekta J.Pogas birojs”.

Atkārtota izvērtēšana, pamatojoties uz 149.sēdes lēmumu un 17.12.2010 pieņemtajiem Rīgas vēsturiskā centra Jumtu ainavas saglabāšanas principiem

---

Ziņo: J.Poga informē par projekta ieceres diviem variantiem.

Izsakās: J.Asaris, J.Dambis, A. Kronbergs, G.Princis, I.Urtāne, V.Valgums, J.Zilgalvis. A.Kušķis, U.Bratuškins, J.Dripe, V.Brūzis

J.Dambis: šādiem gadījumiem likumus nevar uzrakstīt. Kā iepriekš redzējām, juristi skaidro lauku, kurā profesionāļiem darboties. Ja mēs detalizētu likumus līdz pēdējam sīkumam, tad nevarētu notikt radoša attīstība.

J.Kronbergs: Šis gadījums jāskata individuāli. Tas varētu būt notikums ar studentu iesaistīšanu, klauzūrām, lai parādītu izglītības jomas svarīgumu. Bet lietotajam terminam – parazītarhitektūra - nav laba skaņa. Piedāvātais risinājums bagātina ēkas funkciju. Tas ir atbalstāms un tālāk risināms.

A.Kušķis: Rīgas vēsturiskā centra teritorijas plānojumā 3.ģimnāzijas ēka atzīmēta kā pārveidojama ēka.

V.Brūzis: piekrīt, ka piedāvātā izbūve nav pretrunā ar apbūves noteikumiem. Runa ir par akcentu pret Grēcinieku ielu. Risinājums būtu atbalstāms kā papildinājums, kas saskan ar ēkas arhitektūru. Principiāli atbilst.

I.Urtāne: Laba ideja. Atbalstu. Veiksmīgs gadījums. Ja būtu minētā sabiedrības iesaiste, varētu vairāk runāt par resursu piesaisti.

J.Zilgalvis: uzskatu pretēji. Vecrīgas jumtu ainava tādā veidā tiek degradēta, īpaši skatos no Pēterbaznīcas. Iecere nav atbalstāma.

U.Bratuškins: uzskatu par pozitīvu provokāciju. Varēt kļūt par labu notikumu, tomēr redzu riskus – tā nav pagaidu būve un neatbilst pagaidu būves vieglajam raksturam. Būvei būtu jābūt ļoti kvalitatīvai gan no dizaina, gan izmaksu viedokļa. Pieļautais risinājums būtu jāpozicionē tā, lai kāds to neizmantotu kā precedentu Vecrīgā. Atbalstu ieceru.

J.Dripe: Skatot šo gadījumu kā precedentu, bet atbildot uz Zilgalvja kunga bažām, var lūgt autorus piedāvāt risinājumu, kas sakārtos Vecrīgas jumtu ainavu. Apjoms var kļūt arī par stūra akcentu, tad tas sasniegs citu mērķi.

V.Valgums: piedāvātā iecere var tikt uzskatīta kā eksperiments un to kā pagaidu būvi var atbalstīt, šobrīd vēl nerunājot par tās arhitektūru. Akcents būs jāliek uz arhitektūras kvalitāti.

J.Asaris: Uzsveru risinājumu kā eksperimentu, ne precedentu. Noteikti jābūt sabiedrības informētībai par to, kas tiek veidots, iesaistot arī skolēnus. Mani uzrunāja, ka izpildījumā tiktu izmantots arī jauns, Latvijā ražots materiāls.

J.Dambis: Man nepatīk terminoloģija - parazītarhitektūra. Atbalstot šo ideju, tā kļūs par precedentu. Esmu pret šīs aktivitātes nosaukšanu par eksperimentu. Nevar eksperimentēt Pasaules mantojuma vietā, nerēķinoties ar vides raksturu. Man patīk piedāvātais stilistiski tīrais risinājums, bet šobrīd iecerei trūkst filozofija, kas pēc tam atspoguļotos arhitektūrā. Sākums būtu jāveido kā izglītības akcija, no kuras rastos laba arhitektūra. Institūcijām ir sarežģīti šādā lēmuma pieņemšanā pozitīvi balsot. Jābūt ļoti pārliecinošam viedoklim, kāpēc konkrētais risinājums ir pieļaujams. Vispirms būtu nepieciešama publiska apspriede, kur paradītos sabiedrības viedoklis.

G.Princis: Atbalstītu jautājuma tālāku virzīšanu ar Dambja kunga un Asara kunga piebildēm par sabiedrības iesaistīšanu un tās atbalsta iegūšanu, sadarbības veidošanu un inovācijām risinājumā. Atturētos spriest, vai tā ir pagaidu būve vai ne. Būvējot tas izrietēs no ekonomiski tiesiskām sekām.

J.Kronbergs: Piekritu par sabiedrības iesaistīšanas nepieciešamību, bet šobrīd mums jāatbild uz konkrēto iesniegto jautājumu.

J.Dambis: norāda, ka uz konkrēto jautājumu no 17.12.2010 pieņemtajiem Rīgas vēsturiskā centra Jumta ainavas saglabāšanas principiem attiecas punkts: katras ēkas jumta iespējamie pārveidojumi, ja tie ir nepieciešami, izvērtējami individuāli, saglabājot proporciju sistēmu un arhitektūras koptēlu pilsētvides ainavā.

Padome balso par lēmumu:

Padome atbalsta idejas par pagaidu telpas izbūves Rīgas 3.ģimnāzijai idejas tālāku virzību ar nosacījumiem: veicināt sabiedrības iesaisti un sadarbību, vērst uzmanību uz izpildījuma arhitektonisko un dizaina kvalitāti.

Par – 4: A. Kronbergs, G.Princis, I.Urtāne, V.Valgums

Pret – 2: J.Dambis, J.Zilgalvis

Atturas – 1: J.Asaris

Lēmums:

Padome atbalsta idejas par pagaidu telpas izbūves Rīgas 3.ģimnāzijai idejas tālāku virzību ar nosacījumiem: veicināt sabiedrības iesaisti un sadarbību, vērst uzmanību uz izpildījuma arhitektonisko un dizaina kvalitāti.

5.

Rīgas Kongresu nama rekonstrukcija.

Iesniedzējs: SIA „Rīgas Nami”

Ziņo: K.Plūme un A.Kamerāde (Rīgas Nami) informē par rekonstrukcijas ieceri.

Izsakās: J.Asaris, J.Dambis, A. Kronbergs, G.Princis, I.Urtāne, V.Valgums, J.Zilgalvis, U.Bratuškins, J.Dripe, V.Brūzis

J.Dambis: VKPAI pozīcija ir tāda, ka nevajadzētu atļaut būvēt parkā, nav runa par nelieliem pārveidojumiem. Kongresu nama piebūve ir izbūvēta nelikumīgi, nerēķinoties ar kultūras pieminekļu aizsardzības prasībām.

Koncertzālei nepieciešamās platības var atrisināt uz šīs piebūves rēķina. Visu tās apjomu būtu jāatvēr jaunajai funkcijai. Tādēļ ir nepieciešams arhitektūras ideju konkurss, kas vaētu dot racionālus un kvalitatīvus risinājumus.

A.Kronbergs: šodien varam runāt par principu, vai iecerētie pārveidojumi - paplašinājums uz kanāla pusi, jumta pacelšana līdz 24 m ar izbūvēm un piebūvēta kabata starp veco un jauno korpusu - ir pieļaujami un iekļaujami arhitektūras ideju konkursa noteikumos.

J.Zilgalvis: Visas trīs lietas ir nelielas un netraucēs padomju laikos veiksmīgi būvētajam apjomam. Atbalstu iekļaušanu noteikumos.

I.Urtāne: Piekrīt, ja VKPAI izvirzītais nosacījums tiek ievērots.

U.Bratuškins: Aicina pievērst uzmanību arī pret interjera vērtībām, kas cieš no pārbūvēm. Padomju laika interjera Latvijā nav atlicis daudz. DOCOMOMO Latvijas grupa ir nosūtījusi vēstuli VKPAI ar lūgumu vērst uzmanību uz šo aspektu un izvērtēt Kongresu nama interjera kvalitātes.

V.Brūzis: Būtu jānosaka Kongresu nama interjera kultūrvēsturiskās vērtības līmenis.

G.Princis: atbalstu idejas tālāku detalizāciju, ņemot vērā piezīmes un ietikumus. Ar šo objektu jāstrādā speciālistu grupai, savstarpēji konsultējoties. Nav slikti, ka ir jau konkrēti aprēķini pārmaiņām. Konkursa nolikumam jābūt uzrakstītam tā, lai projekts mazāk ciestu realizācijas laikā. Par minētajām iecerēm - atbalstu virzību tās ietvert noteikumos kā vienu no iespējām.

V.Valgums: Neredz pamatu apšaubīt pārstāvju un VKPAI viedokli.

J.Dripe: ieteiktu arhitektūras ideju konkursa noteikumu projektu skatīt Padomē. Idejām par ēku kompleksa attīstību iesaka iegūt atzītu starptautisku ekspertīzi pirms konkursa.

J.Dambis: izvirza priekšlikumu lēmumam :

- 1) Padome atbalsta Rīgas Kongresu nama pārbūvi ar mērķi iegūt publisku ēku, kas piemērojama koncertu un konferenču norisei;
- 2) Padome aicina piebūvei mainīt izmantošanas veidu, to funkcionāli pakļaujot tikai vienotai koncertu un konferenču norisei;
- 3) Padome aicina organizēt profesionālu arhitektūras ideju konkursu, lai iegūtu iespējami labāko risinājumu, kas respektētu saglabājamās vērtības, gan arī radītu labi funkcionējošu ēku ar nepieciešamiem mūsdienu papildinājumiem;
- 4) Padome lūdz Arhitektūras ideju konkursa noteikumus iesniegt padomē izskatīšanai.

Padome balso par lēmumu:

- 1) Padome atbalsta Rīgas Kongresu nama pārbūvi ar mērķi iegūt publisku ēku, kas piemērojama koncertu un konferenču norisei;
- 2) Padome aicina piebūvei mainīt izmantošanas veidu, to funkcionāli pakļaujot tikai vienotai koncertu un konferenču norisei;
- 3) Padome aicina organizēt profesionālu arhitektūras ideju konkursu, lai iegūtu iespējami labāko risinājumu, kas respektētu saglabājamās vērtības, gan arī radītu labi funkcionējošu ēku ar nepieciešamiem mūsdienu papildinājumiem;
- 4) Padome lūdz Arhitektūras ideju konkursa noteikumus iesniegt padomē izskatīšanai.
- 5) Padome aicina pievērst uzmanību ēkas interjera kvalitātēm.

Par – 7: J.Asaris, J.Dambis, A. Kronbergs, G.Princis, I.Urtāne, V.Valgums, J.Zilgalvis
Pret – 0;
Atturas – 0.

Lēmums:

- 1) Padome atbalsta Rīgas Kongresu nama pārbūvi ar mērķi iegūt publisku ēku, kas piemērojama koncertu un konferenču norisei;
- 2) Padome aicina piebūvei mainīt izmantošanas veidu, to funkcionāli pakļaujot tikai vienotai koncertu un konferenču norisei;
- 3) Padome aicina organizēt profesionālu arhitektūras ideju konkursu, lai iegūtu iespējami labāko risinājumu, kas respektētu saglabājamās vērtības, gan arī radītu labi funkcionējošu ēku ar nepieciešamiem mūsdienu papildinājumiem;
- 4) Padome lūdz Arhitektūras ideju konkursa noteikumus iesniegt padomē izskatīšanai.
- 5) Padome aicina pievērst uzmanību ēkas interjera kvalitātēm.

6.

Ēkas bēniņu stāva rekonstrukcija Rīgā, Ģertrūdes ielā 9.
Projektētājs un iesniedzējs: SIA „Diānas Zalānes projektu birojs”
Atkārtota izvērtēšana, pamatojoties uz 154.sēdes lēmumu

Ziņo: D.Zalāne informē par rekonstrukcijas ieceres 2 variantiem.

Izsakās: J.Zilgalvis, V.Valgums, J.Asaris, J.Dambis, A. Kronbergs, I.Urtāne, U.Bratuškins, J.Dripe, V.Brūzis, A.Kušķis

J.Zilgalvis: Pacēlums būs no publiskās ārtelpas redzams, īstais piemineklis tomēr ir ielas māja. Abi arhitektoniskie risinājumi ir interesanti, kas ēkas vērtību tikai palielinās. Uzskatu, ka ir pieļaujams. Varinatu, lai izvēlas autore pati.

V.Valgums: uzskata, ka ir iespējams attīstīt. Risinājuma izvēle lai paliek uz autoru. Pirmajam variantam ir vairāk *penthouse* raksturs, un tas ir pārāk nozīmīgs juma izbūvei. Vairāk sliktos uz 2.varinatu, kas nav tik aktīvs, ietur līnijas, neiejaucas. Ēku jumtu kompozicionālā daudzveidībā nav nepieciešams, ka parādītos vēl kas tik aktīvs ar stiklojumu. 2.variants ir mazāk riskants.

J.Dambis: Vajadzētu pēc iespējas mierīgāku risinājumu, jo tas būs uztverams no publiskās ārtelpas. Pagalma ēkai nevajadzētu dominēt pilsētas telpā.

J.Asaris: pievienojas, ka pieņemamāks ir 2.varinats, kas ir mazāk aktīvs.

A.Kušķis: Oponē, ka 2.varinats ir mazāk aktīvs, jo tiek ieviestas divas garas horizontālas līnijas vienā plāknē un lentveida stiklojums dziļumā zem jumta pārkares.

U.Bratuškins: pieļauj šādas pārbūves iespējamību. Atzīmē, ka pagalma ēkas nevar vērtēt tāpat kā ielas ēkas. Svarīgi kādu vēstījumu tās sniedz garāmgājējam. Abos variantos tiek vēstīta sabiedriskas funkcijas klātesamība. Tas ir aplam. 1.variantā ir korekta artikulācija, bet vēstījums ar stikliem līdz grīdai vedina domāt par sabiedrisku telpu, bet ārtelpas lietotājam tā nav pieejama. 2.varinats ir vizuāli mierīgāks, bet arī maldina par pieejamību.

I.Urtāne: 2.variants ir pārāk monotons. 1.varinats sarežģītājā vidē ir iederīgāks.

V.Brūzis: Rīgas Būvvalde ir pret monotonu, vienlaidus stiklotu līniju kā tas parādīts 2.varinatā, tāpat par terasi ēkas priekšā. 1.variants šķiet cerīgāks. Jāatrisina attiecības starp stikloto un nestikloto plakni. Jābūt citām proporcijām. Lūdz iesniegt būvvaldē.

J.Dripe: Jumta ainavai ir savs raksturs un detaļu sarežģītība. Aicina atstāt piedāvājumu autores ziņā.

J.Kronbergs: Šeit atspoguļojas dažādas uztveres. Nebūtu vietā balsot par vienu vai otru variantu. Padome var balsot par to, ka šāda pieeja tiek atbalstīta, risinājumu atstājot autores ziņā precizēt projektēšanas procesā.

V.Valgums: izsaka priekšlikumu - atbalstīt projekta tālāko virzību, galīgā izvēle atstājot atbildīgo institūciju kompetencē. Ja rodas domstarpības, atkārtoti izskatīt Padomē.

Padome balso par lēmumu:

Padome atbalsta ēkas bēniņu stāva rekonstrukcijas Rīgā, Ģertrūdes ielā 9 ieceres tālāku virzību ar nosacījumu, pacēlumu veidot pēc iespējas mazāk aktīvu pilsētvides ainavā, neļaujot tam dominēt apkārtējā apbūvē. Galīgā risinājuma izvēli atstāt atbildīgo institūciju kompetencē. Rodoties domstarpībām, ieceri atkārtoti izskatīt Padomē.

Par – 7: J.Asaris, J.Dambis, A. Kronbergs, G.Princis, I.Urtāne, V.Valgums, J.Zilgalvis

Pret – 0;

Atturas – 0.

Lēmums: Padome atbalsta ēkas bēniņu stāva rekonstrukcijas Rīgā, Ģertrūdes ielā 9 ieceres tālāku virzību ar nosacījumu, pacēlumu veidot pēc iespējas mazāk aktīvu pilsētvides ainavā, neļaujot tam dominēt apkārtējā apbūvē. Galīgā risinājuma izvēli atstāt atbildīgo institūciju kompetencē. Rodoties domstarpībām, ieceri atkārtoti izskatīt Padomē.

6.

Dzīvojamā ēka ar sociālās aprūpes dzīvokļiem Rīgā, Piena ielā 7.

Projektētājs: Arhitektu birojs „Nams”, Iesniedzējs: VKPAI

Ziņo: J.Asaris un J.Radiņš informē par VKPAI iemesliem lūgt projektu izvērtēt Padomē. S.Nikiforovs iepazīstina ar projekta ieceri.

Izsakās: V.Valgums, J.Dambis, A. Kronbergs, A.Kušķis

A Kuskis. Perimetrālās apbūves noteikumi Rīgas vēsturiskajā centrā nosaka, ka ēkas fasāde līdz galvenajai dzegai nedrīkst pārsniegt ielas platumu, runa var būt tikai par arhitektonisko akcentu, kas var būt 5 % no telpu platības. Izmantots paplašinājums pret Mazo Piena ielu. Vai šāds telpas paplašinājums, kas atkāpjas no sarkanās līnijas, ir pieļaujams?

J.Kronbergs: Atkāpe no sarkanās līnijas uzlabo pretējās ēkas iedzīvotāju dzīves apstākļus. Uzskatu risinājums par loģisku. Tiek saglabāti arī koki.

V.Valgums: Ierosinu jautājumu skatīt no normatīvo aktu viedokļa atbildīgajās institūcijās.

J.Dambis: piekrīt lēmuma pieņemšanu uzticēt atbildīgajām institūcijām, kas pārbaudīs tā atbilstību spēkā esošiem normatīviem. Vērš uzmanību par ēkas iekļaušanos apkārtējā vidē, īpaši uz jumtu ainavu un tās raksturu.

A.Kušķis: aicina Padomi atkāpi projektā atzīt par pamatotu, jo tādā veidā ir radīts ieguvums publiskai ārtelpai.

Padome balso par lēmumu:

Padome atbalsta risinājumu ar atkāpi no sarkanās līnijas, jo tiek paplašināta ielas telpa un saglabāti koki. Padome lūdz vērst uzmanību ēkas arhitektoniskajam izveidojumam, to pēc iespējas iekļaujot esošajā pilsētvidē. Jautājuma izvērtēšanu no tiesiskā viedokļa uzticēt atbildīgajām institūcijām.

Par – 7: J.Asaris, J.Dambis, A. Kronbergs, G.Princis, I.Urtāne, V.Valgums, J.Zilgalvis

Pret – 0;

Atturas – 0.

Lēmums:

Padome atbalsta risinājumu ar atkāpi no sarkanās līnijas, jo tiek paplašināta ielas telpa un saglabāti koki. Padome lūdz vērst uzmanību ēkas arhitektoniskajam izveidojumam, to pēc iespējas iekļaujot esošajā pilsētvidē. Jautājuma izvērtēšanu no tiesiskā viedokļa uzticēt atbildīgajām institūcijām.

Sēdi slēdz: plkst. 17.30

Sēdi vadīja:

A. Kronbergs

Sēdē piedalījās:

J. Asaris

J.Dambis

G.Princis

I.Urtāne

V.Valgums

J.Zilgalvis

Protokolēja:

K.Kukaine